

УДК 007: 304

Мокроусов Г. М.¹, Пода О. Ю.²

¹ студ. гр. СН-325 ЗНТУ

² канд. філол. наук, доц. ЗНТУ

ОБРАЗИ ПРЕДСТАВНИКІВ СИЛОВИХ СТРУКТУР У НАЦІОНАЛЬНИХ ЗМК

З 2014 року питання образних репрезентацій представників силових структур у національних ЗМК є актуальним і вкрай важливим. Перебіг війни на території України, окупація певної її частини зумовлюють збільшення уваги журналістського корпусу до діяльності військовослужбовців ЗСУ, представників СБУ, національної гвардії й поліції та інших спеціальних структур, що відповідають за безпеку (зовнішню і внутрішню) й мир у нашій країні.

Звернімо увагу на те, що репрезентацію образної парадигми військових (за всім складом збройних сил), представників СБУ, нацгвардійців, поліцейських у мас-медіа можна поділити на кілька груп. Зважаючи на широту цього питання, у нашому матеріалі йтиметься саме про військовослужбовців як представників ЗСУ.

Перша – це образне позиціонування в ЗМК конкретних силових міністерств і відомств (наприклад, мас-медіа й медійні проекти ЗСУ – військове радіо «Армія FM», військове телебачення України (телерадіокомпанія «Бриз»)).

Тут наголосимо на в період ведення війни моменті. У грудні 2018 року вийшли останні номери друкованих органів МО – журнал «Військо України» і газета «Народна армія» [1]. (Історія не нова, бо роками раніше так само було ліквідовано «Морську державу», «Флот України», «Крила України»). У статті полковника Андрія Задубінного «Хто відповідь за ліквідацію «Народної армії» та «Війська України?»» [2] з точки зору в.о.головного редактора газети «Народна армія» показується вся ситуація навколо цих видань. У матеріалі підкреслюється: «Сьогодні закрили газету «Народна армія» і журнал

«Військо України», на завтра у солдат відберуть тепловізори і патрони, ліквідують ракетні бригади, танковий завод.

Звернення розігнаних та осиротілих військових журналістів до Верховного Головнокомандувача Збройних Сил – Президента України, парламентарів, урядовців, кандидатів в Президенти України, правих і лівих політиків – до усіх, хто виконує та збирається виконувати функцію Держави.

Хто відповідь за найбільшу ідеологічну диверсію в історії сучасної Української Армії – ліквідацію головних друкованих часописів «Народна армія» і «Військо України», за те, що воююче українське військо залишилося без газети та журналу?

Упродовж 27 років існування газети та журналу їх щоденними гаслами були: «МИ ТАМ, ДЕ НАШ СОЛДАТ», «Читати – щоб знати, знати – щоб перемогти».

Напередодні нинішнього Нового року військовим журналістам і їх часописам наказали: вийти з армійського строю та розійтися хто куди бачить.

Надруковані на шпальтах армійських часописів звернення до читачів – це фактично некрологи усім нам, хто віддав свій творчий журналістський професіоналізм створенню та розвитку газети та журналу, це і ганьба власнику-засновнику та іншим можновладцям, які через байдужість та бездіяльність нічого серйозного не зробили задля збереження таких необхідних воюючим Збройним Силам України друкованих видань!» [1].

Саме ЗМК Міністерства оборони України вкрай важливі й необхідні, адже на їх шпальтах, в теле- і радіоефірах **представляється образ українського військовослужбовця як захисника України й українців**, описується стан справ в українській армії, життєві історії військовослужбовців. Не можна не наголосити на тому, що про армію і людей у погонах створювали медійні матеріали саме військові журналісти (фахівці, спеціально підготовлені для роботи в умовах війни і воєнних конфліктів).

Друга група, це образи військових з матеріалів, створених журналістами масових ЗМК. Час від часу їх журналісти (якщо телебачення, то й оператори) (із дотриманням відповідних процедур щодо отримання дозволу для роботи в зоні проведення ООС) ведуть репортажі із зони бойових дій, беруть інтерв'ю у військовослужбовців, жителів прифронтових населених пунктів. У їх матеріалах – образи військових – це наші захисники; можливо, не все, що вони хочуть, можуть сказати журналістові, але їх погляд, не глянцевиий, а «окопний» вигляд форми є набагато красномовніший за слова.

Третя група, це також образи матеріалів масових ЗМК, проте акцентують вони на негативі. Останнім часом журналісти (відповідно й редактори), почали «смакувати» теми колишніх атовців, у то чи інший спосіб

«прив'язаних» до криміналу. Доходить до абсурду: у певних ситуаціях з правопорушеннями, у побутових конфліктах, у ситуаціях із суїцидами, спостерігається посилена акцентуація на фразах чи то характеристиках – «колишній атовець», «колишній учасник антитерористичної операції», «колишній контрактник» і т.д. Причому, у більшості випадків ідеться про новинний формат через який колишній (а той безпосередній учасник ООС) вимальовується як злочинець.

Аби не бути голослівними, наведемо декілька прикладів заголовків матеріалів: «Українські силові структури переповнені агентами РФ – журналіст», «Білецький пояснив, чому колишні АТОвці стають злочинцями», «На Волині колишній атовець вбив ножем людину», «Банду на брата навіть брат-атовець», «Як після АТО не стати злочинцем. Варіанти реабілітації, що пропонує Україна», «Люди у формі йдуть на запах бурштину: як герої перетворюються на жорстоких бандитів», «Під Києвом экс-боєць АТО збив співробітника карного розшуку і втік» і т.п.

Четверта група, також матеріали масових ЗМК, у яких представляється образ військовослужбовця на мирній території (особливо колишніх атовців) як прохача й жертви. Люди, які виконали свій обов'язок, захищаючи рідну землю й людей, мають випрошувати пільги, які за законом їм повинні надаватися (це питання землі, житла, пільгового проїзду в транспорті і т.д.).

Отже, аналіз контенту національних ЗМК, у яких позиціонуються образи військовослужбовців, доводить, що в більшості випадків про них говорять, з одного боку, як про захисників, героїв, з іншого, як про ту групу людей, яка становить певну загрозу для соціуму як категорія «колишніх атовців» (щодо останнього підкреслимо, журналісти у своїй діяльності мають дотримуватися вимог професійної моралі й журналістської етики).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Задубінний А. Дорогі читачі! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5584-\(27-12-2018\).pdf](http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5584-(27-12-2018).pdf)
2. Задубінний А. Хто відповідь за ліквідацію «Народної армії» та «Війська України»? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vse.media/hto-vidpovist-za-likvidatsiyu-narodnoyi-armiyi-ta-viyska-ukrayini/>